

Halkevleri dergilerinde halkedebiyatı araştırmaları

Halkevleri dergileri, Türkiyenin birçok köşelerindeki eski-yeni halkiyat materyallerini toplayıp tanıtmak yolunda çok faydalı neşriyat yapmaktadırlar.

Fakat sayı ve çeşitleri gittikçe çoğalmakta olan bu değerli mecmuaların halkiyata ait olan neşriyatını ayrı ayrı takbetmek ve hatta bu neşriyattan haberdar olabilmek bile onların artmaları nisbetinde güçleşmektedir.

Bunun içindir ki; bu neşriyatın türkoloji sahasındaki büyük ehemmiyetini gözönünde tutarak; bu sayfalarda Halkevleri dergilerindeki halkiyat araştırmalarından muntazam bir seri halinde haber vermeği faydasız bulmuyoruz.

I

ALTI OK

Edirne Halkevi dergisi. Birinci sayıdan 24 üncü sayıya kadar. 1933 - 1936

Altı Ok, sekizinci sayısı ile "Kültür Derlemeleri,, adı altında mahallî halkiyat araştırmalarına başlıyor. Bu sayının 14 üncü sayfasında verilen malûmata göre; Edirne Halkevine mensup arkadaşlar, duydukları ve buldukları halkiyat materyallerini bu sayfalarda neş edecekler, bu hususta bilhassa köy öğretmenlerinin yardımlarını isteyeceklerdir.

Trakyanın halkedebiyatı materyalleri bakımından olan ehemmiyetli zenginliği gözönünde tutulursa Altı Okun bunları toplayup neşretmek hususunda bu sayıya kadar gecikmiş olduğu aklı gelebilir.

Böyle olmakla beraber Edirnenin bu çok değerli dergisinde bu sayıdan başlayarak gittikçe artan bir derleme ve araştırma faaliyeti görüldüğünü - - kâfi bulmamakla beraber - takdirle kaydeetmek de lâzımdır,

1. *Kültür derlemeleri.*

C. 1, Sayı: 8

Bu serlevha altında Tanburacı Osman Pehlivan tarafından söylenildiği kaydedilen Gerdaniye, Muhayyer, Evç makamlarıyla bestelenmiş üç deyiş vardır. Metinlerde geçen bazı kelimeler ve has isimler bunların Trakya'ya ait yerli hususiyetler taşıdıklarını göstermektedirler. Fakat bu yazıda ne Osman Pehlivanın şahsiyeti, ne de deyişlerin nasıl tesbit edildiği hakkında hiçbir kayıt bulunmaması bir eksiklik teşkil etmektedir.

2. *Bilmeceler. Derleyen: F. Ş.*

C. 1, Sayı: 11

Bu sayıda Trakya'da derlendiği kaydedilen 15 bilmece bulunmaktadır. Bilmeceler içinde güzel ve orijinal olanları vardır. Bilmeceler Türk halkiyatının en ehemmiyetli verimlerindenidir. Türk halkının etrafındaki tabiat ve eşyayı birkaç kelime veya mısra'la karikatürize edişini gösteren bu çok sevimli ve kuvvetli sözlerin derlenmesi Türk psikolojisi ve sosyolojisi ile meşgul olacaklar için çok faydalı maddeler hazırlamak olacaktır.

Türk bilmecelerinin şiirle hatta en ileri Avrupa şi'ri ile olan akrabalığını ileri sürerek onlardaki kıymeti göstermeğe çalışan Sabahattin Rahmi Eyüpoğunun bu husustaki yazısını görmek bilmece toplayanlara yeni bir zevk verebilir (Bakınız: Sabahattin Rahmi Eyüboğu. Bilmecelerin cennetinde. Ağaç mecmuası, c. 1, s. 2).

(Altı Ok)un bu bilmece derleyişine diğer sayılarında da devam etmesini temenni edelim.

3. *Atalar sözleri. Derleyen: Osman Nuri.*

C. 1, Sayı: 10 - 21

(Altı Ok) un 15 inci sayısından başhıyarak 21 inci sayısına kadar devam eden fakat maalesef daha sonraki sayılarda görülemiyen bu (Ata Sözleri) yalnız (A) harfi ile başhıyanlardan ibaret kalmış hatta bu harf te tamamlanmamıştır.

Türk tarih ve halkiyatının çok değerli ve mütevazı bir araştırıcısı olarak tanıdığımız By Osman Nuri'nin bu sözlerin neşrine devam etmesini ısrarla bekliyeceğiz.

Ancak şurasını kaydedelim ki: Söylenişlerinde bazı yerli hususiyetler taşımakla beraber bu (Ata Sözleri) nin pek çoğu daha önce muhtelif dergi ve mecmualarda neşredilmiş bulunmaktadır.

Türk Ata Sözleri hakkında Bay Adnan'ın (Atdız Mecmua, Sayı. 12 - 17, İstanbul. 1932) de neşrettiği (Darbı mesel Mecmuaları Kitabiyatı) adlı değerli bir etüdü vardır.

Derlenmiş olan Ata Sözlernin bu etütte kaydedilen mecmualarla karşılaştırılarak neşredilmesinin, hem araştıranlar için bir kolaylık hem de bu (Ata Sözlern) için daha ilmi bir değer hazırlayacağını sanmaktayız.

4. *Hayvana ait telâkkiler. Derleyen: F. ř.*

Yıl. 1, Sayı: 12

Hacı Danişment köyünde; eşek, kukuk kuşu ve kurbağa gibi hayvanlara ait telâkkileri kaydeden değerli bir yazıdır.

5. *Maniler. Derleyen: F. ř. ve A. İhsan.*

Yıl. 1, Sayı: 10 - 13

Bu sayıda ve bu başlık altında Trakya da derlenildiği kaydedilen 11+24=35 mani vardır. Manilerin derlenişini de çok faydalı bulmakla beraber; derleyenin bu manilere nerelerde rast geldiğini, yazılı veya şifahf olup olmadıklarını kaydetmesini de onlara da mevsuk bir gözle bakabilmemiz için ehmiyetli saymaktayız.

Bir de (Ata Sözlern) nde olduğu gibi bu manilerin de pek çoğu daha önce derlenmiş ve neşredilmiş bulunmaktadır. Maniler hakkında bilhassa: Türkiyat Enstitüsü neşriyatından (Maniler) isimli büyük kitaba, Halk Bilgisi mecmuasına ve Halk Bilgisi haberlerine bakmak lâzımdır.

6. *Hacı Danişmend Köy Türküleri.*

Yıl. 1, Sayı: 14, 15

Bu sayılarda ve bu başlık altında 6 adet köy türküsü vardır. Bunlardan birisi ve en oriğinal olanı (Kına Türküsü) adını taşımaktadır. Yazıda derleyeninin imzası yoktur.

7. *Bektaşi nefesleri.*

Yıl. 1, Sayı: 15, 16, 17, 18

Halkiyatımızın değerli araştırcılarından Vahit Lûtfi tarafından derlenerek neşredilen bu (Neşredilmemiş seçme Bektaşi nefesleri) başlıklı taplamalarda (Altı Ok) un faydalı neşriyatındandır. Bu sayılarda: Rûmuzî, Aşkî, Geda Muslu, Pir Sultan, Selâmî, Vahit (kendisi), Derunî Abdal isimli Bektaşi şairlerine ait nefesler vardır.

8. *Halk sazşairleri. Vahit Lûtfi.*

Yıl. 1, Sayı: 19, 20

Bay Vahit Lûtfi bu yazısında Türk halk edebiyatını (en saf ve en temiz Türk edebiyatı) diye tarif ederek; eski tezkereci ve tarihçerimizin onlara değer vermeyişlerini esfle kaydediyor. Bu yüzden bu gün halk edebiyatımıza ait araştırmaların çok zorlukla yapılabildiğini; eksik ve kusurlu neticeler verdiğini söylüyor, Muharrire göre bu işle iştiğal eden ilimcilerimizin pek çoğu hatalara düşmektedirler. Meselâ bu vadide

haylice eser neşretmiş olan Sadettin Nüzhet'in Hengâmî'ye ait çıkar-
dığı bir risalede Hengâmî'nin:

Kâseî billûr iken Hengâmî Őöhret bulmamış
Ben bilirim sen Amasya Őehrinin bardağısın

diye hitap ettiği kahveci çırağını bu sözlerle hicvetmiş olduğu meydanda iken Bay Sadettin Nüzhetin burada (bardağısın) kelimesini (bir dağısın) Şeklinde okuyarak hicviyeyi methiye haline koymasını ve bu mısradan Şairin (Amasya)ya gittiği hükmünü çıkar mış olmasını hoş görmüyor [1].

Bununla beraber Bay Vahit Lûtfi esasen bu gibi tetkiklerin büsbütün kusursuz yapılamıyacağını söylemiştir. Kendisi bu sayıfalarda Şimdiye-kadar yaptığı murakabeli tetkiklerden cesaret alarak halk Şairlerinin hayat ve eserleri hakkında malûmat vermek arzusundadır,

Bu başlangıçtan sonra kendi tetkiklerine geçen muharrir, halk Şair-lerimizin Şimdiye kadar zannedildiği gibi cahil olmadıklarını; ilerinde birçok hayatî ve felsefî meseleleri kolayca izah ediverenlerin bulunduğunu (Dertli) den (Seyranî) den aldığı örneklerle göstermeğe alışıyor.

Kaygusuzun meşhur (Yücelerden yüce gördüm, Erbapsın koca Tanrı) Őiirini ele alarak Kaygusuzla Fuzulîyi bu mevzu üzerinde serbest söz söyleyiş bakımından mukayese ediyor. Muharrire göre Bektaşilik, Kızıl-başlık gibi tarikatlara giren ve buralardaki mistik inanışın türk ruhun-dan doğan türe ve ananelerine hayran olan halk saz Őairlerinde çok ileri felsefî genişliğe mazhar olanlar vardır.

Daha sonra (Halil Abdal) dan (Mahiri) ve (Gevheri) den örnekler alan muharrir bu son iki örnekle de halk Şairlerinin Őuhlukta ve güzel severlikte de divan Şairlerinden geri kaľmadıklarını söylemek istiyor.

Bundan sonra (Muhittin Abdal) a geçiyor. 1928 de neşredilen (Halk bilgisi mecmuasında bu Şaire ait (birçok tahminli) yazıların çıktığını fakat çok noksan olduğunu söylüyor. Kendisi, onun hayatı, yaşadığı ve öldüğu yerler hakkında esaslı malûmata sahiptir.

Muhittin Abdalın vatanının ve mezarının (öke) de olduğunu bildi-rerek Şairin kendi vatani yani öke hakkında yazdığı çok güzel ve mahallî hususiyetler taşıyan bir Şi'ri ni kaydediyor.

Ayrıca Muhittin Abdal hakkında bir tetkik serisi de neşredeceğini vadeden muharririn bu yazısı (daha var) kaydile keşilmekle beraber maalesef tamamlanmamıştır.

9. Öksüz Ali. Nihat Sami.

Yıl, 2, Sayı: 22

Bu yazıda, son zamanlara kadar, Öksüz, Öksüz Dede, Öksüz Âşık adlarıyla tanılan bu 16.ıncı asır saz Őairinin asıl adının (Öksüz Ali)

[1] Muharrire göre: (Amasya'nın bardağı) diye düşünün ahlâklı gençlere derlermiş.

olduğunu tevsika çalışan bir başlangıçla, şairin neşredilmemiş beş yeni şi'ri bulunmaktadır.

10. *Türk halk hikâyelerinin doğuşu ve Ferhat ile Şerife Hanım hikâyesi. Nihat Sami.* Yıl, 2, Sayı: 22, 23

Muharrir, yerli ve orijinal bir halk hikâyesi olarak elde ettiği (Ferhat ile Şerife Hanım) hikâyesi üzerinde bir etüt yapmıştır. Burada bu orijinal halk hikâyesinin diğer halk hikâyeleri ile - bilhassa isim bakımından çok benzediği (Ferhat ile Şirin) hikâyesi ile - karşılaştırılması yapılırken, Türk halk hikâyelerinin doğuşu hakkında da küçük bir başlangıç malûmatı verilmek istenilmiştir.

Bu malûmat, bilhassa profesör Fuat Köprülü'nün halk hikâyelerine temas eden müteaddit ve salâhiyettar yazılarından, Pertev Naili'nin, Ali Rıza'nın etütlerinden ve tetkik tamamlanmamış olduğu için henüz bibliyografisi gösterilmiş olmamakla beraber daha birçok kaynaklardan ve nihayet asıl hikâye metninden alınan bilgi ve fikirlerin küçük bir (terkibi) halindedir. Mekaleye göre bu başlangıcı yapmaktan maksat asıl hikâyenin değerini ortaya koyabilmek içindir.

(Altı Ok) un bu sayısından sonra geçirdiği uzun bir durgunluk devresi dolayısıyla maalesef bu yazı da yarıda kalmış bulunmaktadır.

II

ÜLKÜ — HALKEVLERİ DERGİSİ

Ankara. 1933 - 1936. 1 inci sayıdan 38 inci sayıya kadar

"Ülkü,, nün 3ü ncü ve 17 nci sayılarında İshak Refetin; biri "Karaca Oğlan,, diğeri "Halk şairleri,, serlevhalı iki yazısı vardır.

1. Karaca Oğlan.

Daha sonra kitap halinde çıkan bir etüdün hulâsasıdır [1]. Ancak gerek bu hulâsada gerek te kitap halinde çıkan büyütülmüş şeklinde, Karaca Oğlana dair şimdiye kadar bilinen şeylere katılabilecek hiçbir yeni malûmat yoktur. Esasen muharrir, bu büyük halk şairi hakkında öğüne kadar yapılmış olan neşriyatı biryana bırakarak [2] doğrudan Karaca Oğlanın deyişleri üzerinde durmak ve bunlardan onun "nasıl bir şair olduğunu, nerelerde bulunduğunu, ne zaman yaşadığını - yeni baştan - belirtmeğe çalışmak,, fikrindedir.

[1] İshak Refet. Karaca Oğlan, Ankara Halkevi neşriyatında. 1933.

[2] Karaca Oğlan hakkında şimdiye kadar yapılan neşriyatı toplu bir halde görmek için bakınız: Sadeddin Nüzhet. Karaca Oğlan, hayatı ve şiirleri. Üçüncü baskı. İstanbul. 1935.

Bu kitapta yukarıdaki makale ve kitap hakkında da düşünceler ve tenkitler vardır.

Halbuki Fuat Köprülünün (Türkiyat Mecmuası, C. 2, S. 501 - 505) deki tenkidî yazısından sonra yeni ve kuvvetli bir vesika bulmadıkça; bu mevzu üzerinde söz söylemek biraz lüzumsuz gibi görünmektedir.

Bununla beraber muharririn kendi sözlerinden de anlaşıldığına göre esasen bu makale ve kitabında ilmî bir etüt yapmaktan çok şahsî görüş ve duyularını kaydeden bediî bir etüt yapmak istediğine veya bu ikisi arasında kaldığına hükmetmek icap etmektedir.

Kitapta, makaleden fazla olarak Velet Çelebi'nin bir "takriz,, iile, halk edebiyatı, Osmalı - Çağatay türkçeleri ve edebiyatları üzerinde bazı düşünceler; Divan şairleri ve Karaca Oğlan başlıklı bir kısım; Karaca Oğlandan deyişler ve makalenin sonundaki sözlükten daha dolgunca olan, Karaca Oğlan'ın "Bugünkü edebiyatta bulunmayan?,, birtakım sözleri bulunmaktadır.

2. Halk şairleri. Ülkü.

C. 3, S. 349 - 351.

Taşıdığı başlık ve imza dolayısıyla alâka çeken bu yazı da İshak Refetin Ankara Halkevinde verdiği bir konferansın kopyesidir. Ancak hemen her Türk münevveri tarafından bilinmekte olan bazı malûmatı gelişi güzel sıralayan bu yazının serlevhasile çok az alâkadar bir (musahabe) olduğu görülmektedir.

3. Halkedebiyatından örnekler: Koşma. M. Şakir.

C. 3, S. 352 - 355

Bu yazıda halk edebiyatımızın en belli başlı nazım şekillerinden biri olan (Koşma) hakkında malûmat verilmektedir.

Makalenin başında koşmanın, şekli vezinleri, kafiye tarzları ve bunlardaki bazı değişikliklere göre aldığı (Musammet, Yedekli, Zincirleme, Zincirbent dayaklı) gibi isimler altındaki çeşitleri hakkında bazı malûmat vardır.

Ancak; Halk edebiyatımızda şeklen koşmaya benzedikleri halde, (Destan), (Nefes), (İlâhî), (Türkü), (Varsağı). V. B. gibi isimler alan halk şairlerinin - mevzu ve musiki bakımından koşmadan ayırt edilebilecekleri söylendiği halde - koşmadan nasıl ayrıldıklarının, hiç olmazsa yalnız (Koşma)nın hangi mevzu veya mevzularla yazıldığıının kaydedilmemesi makalede esaslı bir boşluk bırakmaktadır.

Avrupa edebiyatındaki Sonne, divan edebiyatımızdaki (Gazel) gibi Türk halk edebiyatındaki koşmanın da sadece bir nazım şekli olmadığını ve meselâ hemen ekseriya aşk ve çıplak tabiat güzellikleri mevzularile yazılan bir şiir çeşidi olduğunu gösterecek etraflı bir araştırmanın da bu serlevha altında toplanması makaleyi çok mükemmel bir hale koyabilirdi.

M. şakir bu kısa başlangıçtan sonra makalesine örnek olarkak (14) koşma ilâve etmiştir.

Bunlar Âşık, Âşık Âbdî, Âşık Ahmet, Âşık Hasan, Burhanî, Ceyhunî. Dizarî, Ecriya, Faik, Fennî, Geda Ali, Hamdî adlı halk şairlerine aittirler.

Ancak M. şakir tarafından ilk defa neşrolunan bu şiirler; bu şiirleri ilk defa neşretmek gayesi ile sıralanmış gibidirler. Çünkü muharririn, bu örneklerle, evvelce kayettiği türlü koşma şekiller için birer misal vereceğini sananlar aldanmış olacaklardır.

4. *Balkanlarda Folklor Birliği. Dr. Osman şevki Uludağ.* C. 6, S. 242, 245

1935 yılında İstanbulda yapılan Balkan festivalinden sonra Romanyalı Prof. Dobresko'nun ortaya attığı iki fikir (Cumuriyet Gazetesi 19/9/1935) bu yazının başlangıcını teşkil etmektedir, Dobresko'ya göre:

1 — Balkan danslarının kökü Türkiyededir.

2 — Bir Türk - Balkan Folklor Birliği kurulmalıdır.

Muharrir, Prf. Dobresko'nun millî Romen danslarile çok meşgul olmuş bir şahsiyet olduğunu, onun bu fikirlerinin dikkate şayan bulunduğunu söyledikten sonra bu mevzu üzerinde bilhassa musiki bakımından olan kendi fikirlerini ortaya koymaktadır.

III

YENİ TÜRK — İSTANBUL

Birinci sayıdan 40 ıncı sayıya kadar

1. *Halk şairleri. Yusuf Ziya.*

C. 1, S. 194 - 198. 1932.

Muharrir, önce Türkiyede halk edbiyatı araştırmalarının bir hulâsası yapıyor. Prof. Fuat Köprülü'den başlıyarak Sadettin Nüzhet, Ahmet Talât, İşhak Refet, Eflâtun Cem, Ahmet Kudsi, Rıdvan Nafiz imzalarının bu yoldaki araştırmalarını ve değerli verimlerini ehemmiyetle kaydediyor.

Fakat bunları kâfi bulmayan muharrir halk şairlerinin en uzak asırlardan başlıyarak daha etraflı ve esaslı bir surette araştırılmasını istiyor. Muntazam bir halk edebiyatı yapmak; halk şiirlerinin tahrife uğrayarak bozulmuş olan mısralarını en uygun bir şekilde düzeltmek ve bir halk edebiyatı antolojisi vücade getirmek fikirlerin ileri sürüyor.

Halk edebiyatımızda Pastoral ve Epik nevilerden çok güzel şiirler bulunduğunu, Türk edebiyatında millî cereyan başladığı gündenberi halk edebiyatımızın, münevver zümre edebiyatına şiddetle tesire başladığını; bu tesirlerin de Rıza Tevfik te hatta Necip Fazıl da açıkça görülebileceğini (örneklerle) gösteriyor.

Bu makale, halk edebiyatı araştırmaları sonunda elde edilen eserlerin görülmesinden doğmuş eksik olmakla beraber, esaslı ve değerli fikirler taşıyan yerinde ve güzel bir yazıdır.

2. *Halkedebiyatı. Kâzım Nami.*

C. 1, S. 300. 302

Bu yazı; Divan, Tanzimat, Meşrutiyet edebiyatlarıyla Türk halk edebiyatı hakkında bazı şahsî fikirler taşımaktadır.

3. *Türklerin en büyük şairi. Burhan Ümit.*

C. 1, S. 554 - 560.

Tasavvufî halk edebiyatımızın en büyük şairi Yunus Emre hakkında şahsî fikirler ve ekseriya çok yanlış görüşlerle dolu bir yazıdır. Bu yazı, muharririn (Yunus Emre Divanı) adı ile daha sonra çıkardığı 3 ciltlik kitabın da başlangıcını teşkil etmektedir [1].

Gerek makalede, gerek kitaplarda, (İlim) e aykırı yollardan yürünerek, hatta ona hücum edilerek ilim âlemine sunulan bir yazının talii vardır.

4. Bu makalenin kuvvetli bir tenkidi, aynı derginin 10 uncu sayısında Abdülbaki tarafından yapılmıştır. Bakınız Yeni Türk C. 1. S.817 - 833.

5. Yeni Türk mecmuası 34 - 35 inci sayılarında Halk Bilgisi mecmuası ile birleşmiştir. Ancak iki sayı süren bu birleşme esnasında mecmuaya konulan halkiyat yazıları, Halk Bilgisi mecmuasında tekrar neşrolunduğu için ayrıca bu kısaltmalar arasında zikrine lüzum görmedik.

6. *Âşık esrarî hakkında. Memed Halit Bayrı.*

C. 1, S. 1680

"H. XI,, inci asrı âşık edebiyatının en muhteşem devri olarak kaydeden muharrir bu edebiyatın XII nci asırda bir tekâmül merhalesi geçirdikten ve "H. XIII,, inci asır başında da Dertli ile bir şahika meydana getirdikten sonra gerileme devrine girdiğini söyleyerek "Esrarî,, nin bu gerileme devrinde yetişmiş bir şair olduğunu, bununla beraber (saz şirine eski taravet ve itibarını) vermek için çalıştığını bildiriyor.

Esrarî (H. 1228) de İstanbul'da dolaşmış, zamanının hadiseleri için destanlar tertip etmiştir, Bunu (Vehabî) vak'asına dair olan bir destanından anlıyoruz. "Esrarî bu destanı Hicaz'da Vehabîler isyanının bastırılması üzerine yazmıştır.,,

Bay Mehmet Halit 15 dörtlükten mürekkep olan bu destanı aynen kaydettikten sonra Vehabîler vak'ası hakkında tarihî malûmat veriyor ve Esrarî'nin bu vak'a hakkındaki tarihî vesikaların şüphesiz en kıymet-

[1] Burhan Ümit. Yunus Emre Divanı. C. 1 - 3, Muallim Ahmet Halit Kitaphanesi İstanbul. 1933 - 34

lilerinden biri olan destanından da, vak'ayı aydınlatacak maddeler çıkarıyor.

Muharrir, yazısının sonunda; Esrari'ye ait olarak elde ettiği dört koşmayı da kaydederek; bu koşmalarda kuvvetten ziyade zaaf görülmesinin şaire ait bir kabahat olmadığını; çünkü Esrari'nin yalnız âşık edebiyatının değil mensup olduğu cemiyetin bütün müesseselerinin yıkıldığı bir devirde yetiştiğinin gözönünde tutulması icap ettiğini hatırlatmaktadır.

7. *Şair Abdi ve Güzel İstanbul. Atabeyli Naci Kum.* C. 4, S. 70 - 74

Abdi isimli bir şairin şiirlerle dolu bir cönk elde etmiş olan muharrir bu başlık altındaki yazısında; Hicri 1166 yıllarında Mekke civarında bulunduğunu kendi şiirlerinde söylemekte olan; Şair Abdi'nin İstanbuldan uzakta iken ve İstanbul hasretile yazdığı bazı şiirleri neşretmektedir.

Cönkteki şiirlerin sahibini (Kamusülâlâm) da kayıtlı üç Abdiden birisi sanmakta olan ve bu husustaki tetkikleri; bu yolun bilginlerine bırakan muharririn bu tetkiklere imkân vermek için cönkteki şiirlerin hepsini neşretmesi lâzım olduğu fikrindeyiz.

Abdinin İstanbul hasretile yazdığı şiirler; bilhassa (Hoş mudur) redifli uzun destan; aruzla yazılmış bulunmakla beraber gerek bu şiirlerdeki lisan ve eda gerek, gene Abdi'nin hece ile yazdığı diğer koşmalar bize bu şairin divan şairlerinden olması ihtimalini çok uzak göstermektedirler.

Bizzat Nabî tesiri altında kaldığını zikretmesine rağmen daha çok bir halk şairi olduğunu sandığımız Abdi'nin (Kamusülâlâm) daki Aabdi'lerden biri olabileceği de epiyce şüphelidir.

Her halde devrinin İstanbulu için yerli hususiyetlerle dolu çok orijinal şiirler yazmış olan bu şairin eserleri ve şahsiyeti üzerinde daha esaslı bir şekilde durmak ve bütün şiirlerini gözönüne koymak gerektir.

8. *Halkedebiyatı - Koşmalar. M. Şakir Ülkütaşır.* C. 4, S. 81 - 84

Muharrir bu araştırmasında daha önce Ülkü mecmuasında neşretmiş olduğu yazının [1] başlangıcını - cümlelerde ufak tefek değişiklikler yapmakla beraber - aynen kaydediyor.

Bu yazının birinci tab'ı için söylediğimiz eksiklikler, burada da göze çarpmaktadır. Evvelce de söylediğimiz gibi bu başlangıç, halk edebiyatımızdaki şiir çeşitlerinin en mühimlerinden biri olan "Koşma,,nın hususiyetleri ve edebî karakteri hakkında ilmi bir etüt yapmış olmak gayesinden ziyade muhtelif halk şairlerine ait elde edilmiş bulunan

[1] M. Şakir. Koşma. Ülkü: C. 3, S. 352 - 355

(neşredilmemiş) koşmaları neşretmek için bir mukaddime yapmak fikri ile meydana getirilmiştir.

Halk edebiyatımızın çok alışkan araştırmacılarından biri olarak tanıdığımız muharrir, diğer birçok yazılarında olduğu gibi bu koşmaları da; meselâ: "Neşredilmemiş koşmalar,, serlevhasile neşretmiş olsaydı bu çok faydalı toplamalar, daha mütevazı bir ad taşımış olcaktardı.

Bu başlangıcın arkasında, mecmuanın 39 uncu sayısında da devam eden,

Âgâh, Âhi, Âşık, Âşık Abdi, Âşık Ahmet, Âşık Hasan, Âşık Hüseyin, Âşık Usulî, Burhanî, Celâlî, Ceyhanî, ihadî, Dertli, Dizarî, Erciya Emîni, Faik, Fedai, İlhamî (Sait), Fehmî, Fennî Feyzî, Figanî, Geda Ali, Gedaî, Gevher, Gevherî, Hakî, Hamdî, Hicranî, Hicran, Hilmî, Himmet, Hıfzî, Hurşit, Hükmi, Hüznî, İbrahim, İşadî adlı saz şairlerine ait 81 koşma vardır.

İstitratlarda bu şairlerin bazıları hakkında kısa bilgiler de kaydedilmiştir.

Nihad Sami Banarlı